

Avgerð um góðkenning av viðgerðarstovninum Blákrossheimið

Við stöði í umsókn móttikin 29. desember, 2020, um góðkenning av tilboðnum, hefur Heilsu trygd verið á eftirlitsvitjan t. 1. juni 2021 á viðgerðarstovninum Blákrossheimið, Við Pæturshús 2, 655 Nes, umframt á eini styttri endurvitan t. 25. august 2021. Tilboðið fevnir um bæði døg- og ambulanta viðgerð.

Deild/adressa	Pláss	Málbólkur, aldursbólkur
Døgnviðgerð/ Blákrossheimið, við Pæturshús 2, 655 Nes	13 einastovur – 10 við egnum bað og vesi umframt triggjar við felags fasilitetum, sum verða brúktar til avrúsan.	<ul style="list-style-type: none"> Borgarar við rúsnýtsluórógvum (stytt RNÓ) – Alcohol Use Disorder + Substance Use Disorder (DSM-5) Avvarðandi hjá teimum í døgnviðgerð 18 ár og eldri fyri tey ið hava RNÓ Einki aldursmark fyri tey avvarðandi
Ambulant viðgerð/ Blákrossheimið, við Pæturshús 2, 655 Nes + Lucas Debesargøta 3, 100 Tórshavn	Vikuligur kapacitetur: - 20 einstaklinga samrøður - 2 RNÓ DAT bólkar (10 borgarar í hvørjum) - 1 RNÓ DAT kvinnu bólkar (10 borgarar) - 2 Familju DAT bólkar (10 borgarar í hvørjum) - 2 DAT ung bólkar (8 borgarar í hvørjum) - 2 kvøldfundir (10 borgarar í hvørjum) - 2 dagfundir (4 borgarar í hvørjum) Tilsamans: 114 borgarar	<ul style="list-style-type: none"> Borgarar við rúsnýtsluórógvum – Alcohol Use Disorder + Substance Use Disorder (DSM-5) Avvarðandi at einum við RNÓ 18 ár og eldri Ungdóm sviðgerð: 15 ár og upp

Henda góðkenning hefur heimild í lögtingslóg nr. 53 frá 7. mai 2019 “Um virkseimi á stovnum, ið veita rúsviðgerð” umframt seinnu kunngerðina nr. 75 frá 29. mai 2020.

Heilsu trygd góðkennir Blákrossheimið sum viðgerðarstovn, ið veitur rúsviðgerð. Henda avgerð byggir á niðurstøðurnar av eftirlitinum, ið yvirskipað kunna bítast í triggjar kategoriir:

Álvarsamar átalur – her verður virkseimi antin steðga ella verða skjótar ábøtur kravdar fyri, at tað skal góðkennast og halda áfram.	<ul style="list-style-type: none"> Ongar átalur
Meningarpunkt – her skal ein sannførandi ætlan leggjast fyri at betra um viðurskiftini, um góðkenning skal varðveitast við næsta eftirlit um 5 ár.	<ul style="list-style-type: none"> Eingi menningarpunkt
Uppmerksempunkt – ið metast sum ein betring av virkseminum, tó uttan at hetta hefur beinleiðis ávirkan á góðkenningina.	<ol style="list-style-type: none"> Umhugsa at geva nevndarlimum samsýning Umhugsa at arbeiða breiðari og strategisk við at inndraga borgararnar meira í virkseimi (da. brugerinddragelse) Umhugsa at skerma stovurnar, har beinleiðis sólljós er ein ampi Umhugsa at skapa skáa/læ fyri vindi, har hetta er til ampa Umhugsa at uppseta ventilatióin inni á kømrunum (Punkt 3-5 er galdandi fyri hølini á Nesi)

Meira um bakgrundina aftanfyri niðurstøðurnar

Umframt at lýsa tilgongd og karmar kring góðkenningina, so býtir løgtingslógin og seinna kunngerðin rúsviðgerð á stovnum upp í 5 punkt, við ávísingum krøvum til hvørt av hesum punktum:

1. Málbólkur, háttalag og úrslit

Blákrossheimið er eitt breitt fevrandi tilboð til borgarar, ið hava rúsnýtsluórgv, umframt teirra avvarðandi. Um krøvini til rúsnýtsluórgv eru til staðar, so eru ongar aðrar treytir fyri at fáa viðgerð annað enn aldur; 18+ ár fyri innskriving á døgnstovn, ímeðan eitt ungdómstilboð bjóðar viðgerð niður til 15-ára gomul (DAT Ung).

Stovnurin leggur sjálvur áherðslu á tilvitan um egnar fakligar avmarkingar í mun til aðrar diagnosur og sosialar avbjóðingar hjá borgarum. Medisinsk er bæði ein kommunulækni fast knýttur at stovninum, sum er við til at gera innleiðandi útgreiningar, og sum fylgir við, um borgarar hava tørv á avrúsan. Tvørfakliga visitatiónsnevndin viðgerð m.a. spurningar um móguligar dupult diagnosur, og um móguligan tørv á betri útgreining og/ella tørv á meira og aðrari viðgerð enn rúsviðgerð. Og endiliga ráðførir visitatiónsnevndin seg javna við psykiatara.

Umframt hetta skrivar Blákrossheimið beinleiðis í årsfrágreiðingini, nakað sum so eisini verður endurtikið í samrøðunum á eftirlitsvitjanum, at stovnurin raðfestir samstarv við aðrar viðkomandi stovnar. Talan er um stovnar so sum Kriminalforsorgin, Almannaverkið, SSP-samstarvið og barnaverndartænastur. Endiliga leggur leiðslan sjálv dent á, at hon frammyvir ynskir enn hægri raðfesting av tilíkkum samstarvið uppá tvørs av stovnum og geirum.

Blákrossheimið er ein partur av Bláa Krossi Føroya, og sambært stovninum leggur man seg eftir at vera ein aktivur viðspælari í áhaldandi at menna interna strukturin og samstarvið innan móðurfelagið. Viðvíkjandi viðgerð og fyribyrging hevur Blákrossheimið soleiðis ein “forlongdan viðgerðar arm” í mun til familjuviðgerð í Títt Rúm, og ein “forlongdan sosialan arm” í Lynggøtu 12 sum arbeiðir fram ímóti at verða eitt ávegishús.

Vit uppliva tað positivt, at Blákrossheimið afturvendandi – á heimasíðu, í årsfrágreiðing, í umsókn og í samrøðum á eftirlitsvitjanunum – lýsir eina sera struktureraða og fakligt grundaða tilgongd til sniðgeving og fremjan av teimum einstøku viðgerðunum.

Amboð og háttaløg í ymisku pørtunum av viðgerðunum tykjast tilvitað útvald og fult út nøktandi í mun til at stuðla undir eina nýmótans, evidensbaseraða viðgerð fyri bundinskap. Hetta er galdandi fyri alt frá fyrstu, innleiðandi samrøðunum, yvir móguliga avrúsing og m.a. framhaldandi arbeiði við viðgerðarætlan og yvir til eftirviðgerð og t.d. arbeiði við at bjóða/taka avvarðandi inni viðgerðina.

Terapeutisk er tað dominerandi, yvirskipaða háttalagið sonevnd dialektisk atferðarterapi, DAT. Hetta er eitt tilvitað val av Blákrossheiminum. Upprunaliga ambiciónin var at betra um fakligu góðskuna, og stovnurin hevur nú í 5 ár systematisk arbeitt við at vinna sær kunnleika innan DAT sum háttalag. Aktuelt kann stovnurin lýsast sum ein “DAT stovnur”, og harumframt fyllur framhaldandi menning bæði í årsfrágreiðing, í umsókn umframt í samrøðunum á eftirlitsvitjanunum. Leiðslan fortelur sjálv, at Blákrossheimið hevur ment seg frá fyrst og fremst at vera ein “umsorganar-stovnur” til í langt hægri mun eisini at fevna um eitt fakligt grunda tilboð við høvuðsdenti á viðgerð. Nevnd og leiðsla siga, at stovnurin er farin frá frælsi í val av háttalagið millum einkultu viðgerarnar til ein vællýstan struktur umframt tilvitaða upplæring og arbeiði við úrvaldum háttaløgum.

Vit uppliva tað somuleiðis positivt, at Blákrossheimið arbeiðir miðvíst við skráseting av lykatølum. T.d. var tað framd ein sonevnd effekt-kanning av viðgerðini millum 2014 og 2018. Blákrossheimið leggur sjálv

áherðslu á, at talan er um eina innanhýsis kanning við vanda fyri bias og nevnr, at ætlanin framyvir er at finna ein uttanhýsis samstarvspartnara at fremja tílíkar kanningar. Vit uppliva hesar ætlanir um framhaldandi at kanna og fylgja við í mun til úrslit av viðgerð, sum sera positivt.

Í mun til formligu krøvini í løgtingslóg og kunngerð, so er okkara metan, at virkseimi hjá Blákrossheiminum viðvíkjandi hesum punkti væl og virðiliga lýkur krøvini.

2. Bygnaður og leiðsla

Blákrossheimið er stovnsett av og er ogn hjá móðurfelagnum Blái Krossur Føroya, sum tilnevnr nevdina fyri stovnin á 3-5 limir. Leiðarin av viðgerðarstovnunum, við ábyrgd fyri tí fíggjarliga og fyri viðgerðini, skal yvirskipað góðkennast av Bláa Krossi Føroyar; tilnevnda nevdin góðkennir allar aðrar starvsetanir á stovninum eftir tilráðing frá leiðaranum. Øll stórv skulu lýsast leys alment.

Í reglugerðini fyri Blákrossheimið eru ásetingar fyri tí fíggjarligu og rakstrarligu avtaluna, sum stovnurin hevur við Heilsumálaráðið. Har eru eisini ásetingar fyri t.d. møguleika fyri at klaga, um ein borgari er ónøgdur við at verða noktaður innskriving.

Leiðarin er væl skikkaður og í holt við eina diplomútbúgving í leiðslu. Harumframt fær leiðaran fæst 2 ferð um mánan supervisióin við fokusi á leiðsluleiklutin.

Samanlagt tykist bygnaður og leiðsla sum skilagóð í mun til at stuðla undir framhaldandi rakstur av viðgerðarstovnunum.

Tvey viðurskifti skulu tó dragast fram. Tað skal leggjast dentur á, at talan ikki er um beinleiðis átalur við avleiðing fyri, um stovnurin verður góðkendur ella ikki. Talan er hinvegin um viðurskifti, vit meta sum upplagdar betranir av einum – longu góðum nokk – rakstri av stovninum.

Fyri tað fyrsta er arbeiði í nevdini sjálvboðið og ólønt; har er kortini í avtaluni við Heilsumálaráðið møguleiki fyri at góðkenna eina samsýning til nevndarlimirnar. Tað er alt meira vanligt í londunum kring okkum, at limirnar fáa peningaliga samsýning sum ein part av at professionalisera tílíkt nevndararbeiði.

Harnæst er arbeiði við at draga borgarar inn (da. brugerinddragelse) ikki miðdepil í rakstrinum. Borgarar verða tiknir við í planlegging av viðgerð – bæði í innleiðandi samrøðuni, tá viðgerðarætlanin verður orða umframt í framhaldandi tillagingunum av ætlanini. Viðgerðarstovnurin leggur eisini dent á umsorgan, og borgararnir váttá á eftirlitsvitjanunum, at viðgerðarmentanin er “heit”, “fyrikomandi” og “kennist sum ein familja”. Vit meta tað tó upplagt, at tað verður arbeitt meira við at draga borgarar inn á einum hægri niveau í rakstrinum av stovninum. T.d. sum fastan lim í nevdini, sum luttakarar á fundum um menning og framtíðarstrategi fyri stovnin og/ella sum luttakarar í at sniðgeva innsavnan av meira skipaðum feedback um viðgerðina, upplagt partvís í samstarv við uttanhýsis veitara. Hetta eru bara trý dømi, tað finnist eitt ótal av háttum at draga brúkarnar av einum stovni meira inn í raksturin.

3. Fakligar førleikar

Blákrossheimið fevnir aktuelt um 12,5 ársverk, og lýkur væl og virðiliga tey formligu krøvini til fakligar førleikar.

Stovnurin hevur ein deildarsjúkrarøktarfrøðing í føstum starvið, eitt samstarv yvir fleiri ár við sama kommunulækna, umframt ráðføring við serlækna í psykiatri, og tá umsóknin um góðkenning verður send inn, eru tað ein løggildur sálarfrøðingur umframt ein sálarfrøðingur tætt við løggilding í føstum starvið.

Út yvir hetta hava so gott sum øll starvsfólk verði gjøgnum eina eftirútbúgving í dialektiskari atferðarterapi umframt traumaviðgerðarháttinum prolongd exposure. Hetta fevnir eisini um starvsfólk í fyrisingini og eitt nú kokk. Fleirtalið av viðgerðarstarvsfólkinum – sum m.a. hava útbúgvingar so sum sálarviðgerði, musikkterapeut, teolog og heilsurøktari – hava eisini ymiskar aðrar eftirútbúgvingar og skeið innan misnýtslu, familjuviðgerð, sjálmorð og t.d. fyrstuhjálp.

Vit uppliva fakliga støðið sum fult út trygt í mun til framhaldandi skilagóðan rakstur av stovninum.

Starvsfólkið sum fæst við viðgerð fær eisini uttanhýsis supervisióin 14. hvønn dag.

4. Fíggjarviðurskipti og virksemsviðurskipti

Umframt tann árliga formliga, grannskoðara góðkenda roknskapin, so kunnar Blákrossheimið eisini opið um teirra virksemsi við eini ársfrágreiðing, sum t.d. fevnir um lyklatøl fyri fíggjarviðurskipti, rakstur og viðgerðir.

Í síðstu ársfrágreiðing, 2020, verður m.a. lýst, at:

- Tey síðstu 2 árin er $\frac{3}{4}$ av játtanini farin til lønir, $\frac{1}{4}$ til annað
- Játtanin fyri 2019 var 8,5 milliónir, fyri 2020 var hon 8,7 milliónir
- Nøkur lyklatøl eru:
  - 2019: 222 borgarar í viðgerð, 189 av hesum í viðgerð fyri rúsnýtsluórgv
  - 2020: 172 borgarar í viðgerð, 145 av hesum í viðgerð fyri rúsnýtsluórgv

Yvirskipað síggja hesi tøl skilagóð út. Hetta er fyrstu fer viðgerðarstovnar skulu gjøgnum eftirlit í Føroyum fyri at fáa góðkenning. Tað ber til at fara nógv meira nágreinilga niður í hesi tøl fyri fíggjarviðurskipti og virksemsi. Í nøkrum londum kring okkum verður hesin partur av góðkenningini lagdur yvir í árligu gjøgnumgongdina hjá grannskoðaranum. Eitt dømi um nágreiniligari viðgerð av hesum viðurskiptum er eitt nú metan av, um húsaleigan samsvarar við galdandi marknaðarkor.

Í hesum fyrsta eftirlitið í Føroyum metast hesi tøl sum góð nokk, men hetta er eitt øki, sum tað í komandi góðkenningum fer at vera arbeitt meira við.

5. Hølisviðurskipti

Viðgerðarstovnurin fevnir um høli á Nesi við 13 einstaklinga stovum til døgnaviðgerð, 10 við egnum vesi og bað. Tað verður eisini framd ambulanti viðgerð á Nesi. Í Tórshavn er so eisini høli til ambulanta viðgerð.

Vit uppliva tað sum positivt, at talan er um vælhildin, nýmótans høli, egnaði til viðgerð fyri rúsnýtsluórgv. Hølini á Nesi liggja nakað avsíðis í mun til byggingina í grannalagnum annars; og hetta tryggjar natúrligt nakað av diskretióin og anonymiteti. Í Tórshavn liggja hølini í miðbýnum millum handilslíva, kontórbygningar og eitt nú eitt skúlaheim. Virksemsi kring ambulantu viðgerðina verður soleiðis natúrligt flætta inn í pulserandi lívið í miðbýnum í Tórshavn. Hetta er so anonymt sum ein adressa í býarkjarnuni kann vera.

Beinleiðis sólljós er tó til ampa á nøkrum stovum í hølinum á Nesi, og somuleiðis er væntandi ventilatióin ein ampi. Harumframt kann vindur órógvá óneyðugt uttanfyri hølini á Nesi.

Á Nesi er talan um handicap vinarlig høli. Hølini í Tórshavn liggja á aðru hædd við trappum upp.

Viðmerkingar frá Blákrossheiminum í samband við hetta skriv

Tað fyrsta útkastið til hesa avgerð er gjøgnumgingið við leiðaran av Blákrossheiminum á fundi týsdag t. 16. november 2021.

Rættingar í mun til misskiljingar, ella viðurskifti ið eru broytt síðani upprunaligu umsókn og/ella eftirlitsvitjanirnar, eru tiknar við í tekstinum omanfyri. Somuleiðis við uppskotum til eyka upplýsing og tillagingar av orðingum.

Møguleiki fyri at kæra avgerð í hesum skrivið

Henda avgerð kann sambært løgtingslóg nr. 53 frá 7. mai 2019 *“Um virkseml á stovnum, ið veita rúsviðgerð”* – skriftligt kærast til landsstýrismannin í seinasta lagi 4 vikur eftir, at hetta skriv er móttikið.

Heilsu trygd,

Klaksvík, t. 22. desember 2021

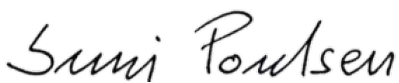

Egil á Bø, stjóri

Petur Martin Hansen, leiðslufulltrúi – samskipari

Suni Poulsen, verkætlanarleiðari